

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι η συνοπτική και περιεκτική απόδοση ενός ευρύτερου κειμένου. Ειδικότερα, αποτελεί ένα νέο κείμενο, το οποίο, χωρίς να παραποιεί νοηματικά το αρχικό, περιλαμβάνει τα σημαντικότερα στοιχεία του.

Είδη περίληψης:

εκτενής ⇒ βασιζόμαστε στη θεματική περίοδο και τις λεπτομέρειες της κάθε παραγράφου (1/3 αρχικού κειμένου)

συνοπτική ⇒ βασιζόμαστε σε πλαγιότιτλους παραγράφων ή ευρύτερων νοηματικών ενοτήτων από το διάγραμμα του κειμένου (1/6 αρχικού κειμένου)

❖ **Μπορούμε να συντάξουμε την περίληψή μας με δύο τρόπους, οι οποίοι θα καθορίσουν και το είδος σύνταξης που θα χρησιμοποιήσουμε.**

α. Συγγραφοκεντρική: έχει ως άξονα τον συγγραφέα.

(ΠΡΟΣΟΧΗ ! Εδώ μπορεί αυτός που γράφει το κείμενο να είναι δοκιμιογράφος, αρθρογράφος κλπ και όχι συγγραφέας!) Σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιούμε ενεργητική σύνταξη (υποκείμενο ο συγγραφέας).

Ρήματα :

- Αναφέρει, διατυπώνει (την άποψη)
- Υποδεικνύει, προτείνει, συμβουλεύει, αντιπροτείνει
- Σχολιάζει, ερμηνεύει
- Μεταβαίνει (σε άλλο θέμα)
- Αποσαφηνίζει, διευκρινίζει, επεξηγεί, εξηγεί
- Απευθύνεται
- Διαπιστώνει, παρατηρεί
- Κατονομάζει, χαρακτηρίζει, αποκαλεί
- Αιτιολογεί
- Συγκρίνει, αντιθέτει, αντιπαραβάλλει, αντιπαραθέτει
- Προσδιορίζει, καθορίζει, διακρίνει
- Επιχειρηματολογεί (υπέρ/ κατά), απορρίπτει, αντικρούει, αντιτείνει, υπερασπίζεται, συνηγορεί, ανασκευάζει, δικαιολογεί
- Υπαινίσσεται
- Στηρίζει την άποψή του, τεκμηριώνει
- Αποδεικνύει
- Αναλύει, αναπτύσσει
- Κρίνει, αποτιμά, εκτιμά, αξιολογεί
- Τονίζει, υπογραμμίζει, επισημαίνει, σημειώνει, λέει

- Ισχυρίζεται, υποστηρίζει, βεβαιώνει, αποφαίνεται, δηλώνει
- Περιγράφει
- Ορίζει
- Διαιρεί/ ταξινομεί
- Προσθέτει, συμπληρώνει, απαριθμεί
- Πραγματεύεται, εξετάζει, ασχολείται με, θίγει
- Αναρωτιέται, απορεί
- Αφηγείται, διηγείται
- Θίγει έμμεσα
- Καταλήγει, συμπεραίνει, ανακεφαλαιώνει

β. Κειμενοκεντρική: έχει ως άξονα το ίδιο το κείμενο (Όταν δεν είμαστε σίγουροι ότι είναι δοκίμιο, άρθρο κλπ καλό είναι να βάζουμε "κείμενο"..)

Σε αυτή την περίπτωση χρησιμοποιούμε παθητική σύνταξη (υποκείμενο το κείμενο).

Ρήματα :

- Το άρθρο πραγματεύεται, έχει ως θέμα του, ασχολείται με...
 - Σχολιάζεται, ερμηνεύεται
 - Αποσαφηνίζεται, διευκρινίζεται, επεξηγείται, εξηγείται
 - Απευθύνεται
 - Διαπιστώνεται, παρατηρείται
 - Κατονομάζεται, χαρακτηρίζει, αποκαλείται
 - Αιτιολογείται
 - Συγκρίνεται, αντιπαραβάλλεται, αντιπαρατίθεται
 - Προσδιορίζεται, καθορίζεται, διακρίνεται
- ❖ Ιδανικά , όταν στο κείμενο που δίνεται, δίνεται και ο συγγραφέας προτείνεται η συγγραφοκεντρική , ενώ σε αντίθετη περίπτωση η κειμενοκεντρική.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ

ΒΗΜΑ 1^ο

- I. Διαβάζουμε το κείμενο προσπαθώντας να κατανοήσουμε το θέμα του, το οποίο και καταγράφουμε στο πρόχειρο.
- II. Ανιχνεύουμε την τριμερή δομή του κειμένου (πρόλογος, κυρίως θέμα, επίλογος).

ΒΗΜΑ 2^ο

Βασικός στόχος αυτής της ανάγνωσης είναι η χαρτογράφηση του κειμένου. Ειδικότερα:

- I. Διαβάζουμε ξανά το κείμενο.

- II. Προσπαθούμε να κατανοήσουμε τυχόν άγνωστες λέξεις από τα συμφραζόμενα.
- III. Βρίσκουμε τη συνοχή και τη συνεκτικότητα μεταξύ των παραγράφων.
- IV. Βρίσκουμε τους τρόπους ανάπτυξης των παραγράφων.
- V. Για κάθε παράγραφο κρατάμε σύντομες σημειώσεις και υπογραμμίζουμε λέξεις - κλειδιά.
- VI. Ελέγχουμε το θέμα που έχουμε γράψει στο πρόχειρο.

ΒΗΜΑ 3^ο

- I. Διαβάζουμε κάθε παράγραφο ξεχωριστά και αποτυπώνουμε τα νοήματά της σε μια ολοκληρωμένη εκφραστικά περίοδο στο πρόχειρό μας.
- II. Κάνουμε καταμέτρηση όλων των λέξεων που έχουμε καταγράψει στο πρόχειρό μας.
- III. Σε περίπτωση που έχουμε παραβιάσει το μικρό όριο λέξεων, προσπαθούμε να κάνουμε πιο σύντομο τον λόγο μας.
- IV. Προσθέτουμε την έναρξη και το θέμα της περίληψης καθώς και τις διαρθρωτικές λέξεις προκειμένου να επιτευχθεί η συνοχή του κειμένου.
- V. Κάνουμε την τελευταία καταμέτρηση λέξεων
- VI. Καθαρογράφουμε σε μια παράγραφο το περιληπτικό μας κείμενο.

ΠΡΟΣΟΧΗ!

1. Ενδέχεται να ζητηθεί επικοινωνιακό πλαίσιο (π.χ ομιλία). Σε αυτήν την περίπτωση προσθέτετε προσφώνηση (π.χ Αγαπητοί συμμαθητές) – επιφώνηση (π.χ Ευχαριστώ) αλλά η περίληψη μένει ίδια.
2. Αποφεύγουμε την υπερβολική αφαίρεση και γενίκευση.
3. Δεν μιμούμαστε το ύφος του συγγραφέα.
4. ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αυτούσια χρήση λέξεων – φράσεων του κειμένου.
5. Κάνουμε απλή παράθεση κειμένου με πλήρη αντικειμενικότητα και δεν σχολιάζουμε ποτέ.
6. Αποφεύγουμε τη χρήση επιθέτων μια και συνιστούν σχόλιο.
7. Αποφεύγουμε την παράθεση τεκμηρίων, γεγονότων, αληθειών, αυθεντιών, δεδομένων, αποτελεσμάτων έρευνας, στατιστικών στοιχείων κλπ)
8. Τον μεταφορικό λόγο τον μετατρέπουμε σε κυριολεκτικό.
9. Δεν αντιγράφουμε αυτούσια τα λόγια κάποιου αλλά τα αποτυπώνουμε νοηματικά.
10. Σε περίπτωση που χρησιμοποιήσουμε κάποιον ειδικό ή επιστημονικό όρο μέσα από το κείμενο, τον θέτουμε εντός εισαγωγικών.
11. Για να εξοικονομήσουμε λέξεις, μετατρέπουμε τις δευτερεύουσες προτάσεις σε μετοχές, χρησιμοποιούμε παθητική σύνταξη ή γενική πτώση.
12. Αποφεύγουμε τις ερωτηματικές προτάσεις (ευθείες ή πλάγιες) και προτιμούμε προτάσεις κρίσης.
13. Ένα σύνολο πράξεων το αντικαθιστούμε με ένα σύνολο που περιγράφει τη συγκεκριμένη ενέργεια.
14. Αντικαθιστούμε τα υπώνυμα με το υπερώνυμό τους.